

Mallabiko Udala

UDALERRI
EUSKALDUNEN
MANKOMUNITATEA

MALLABIKO UDALEKO EUSKARAREN ERABILERA NORMALIZATZEKO PLANA

**V. Plangintzaldia
2013-2017**

SARRERA

Euskararen erabilera planaren testuingurua

EAEko **Euskararen Erabilpena Arauzkotzeko Oinarrizko Legeak**, azaroaren 24ko 10/1982 zenbakidunak, herritarren hizkuntz eskubideak aitortu eta herri-agintek hizkuntzaren alorrean dituzten betebeharrak ezartzen ditu.

Legearen 14. atalak herritarrei administrazioarekiko harremanetan aitortutako hizkuntza eskubideak bermatzeko, administrazioaren zerbitzupeko pertsonala arian-arian euskalduntzea aurreikusten du, eta baita administrazioetako plantilletan bi hizkuntza ofizialak jakitea derrigorrezkoa duten lanpostuak finkatu beharra ere.

Euskal Autonomi Erkidegoko **Euskal Funtzio Publikoari buruzko uztailaren 6ko 6/1989 Legearen V. titulua** eta hau garatzeko Eusko Jaurlaritzak herri administrazioetan euskararen erabilera normalizatzeko onartutako erreglamenduzko arauak euskararen ofizialtasunak funtzio publikoaren eremuan izan beharreko isla ez ezik herri administrazioetako euskararen erabileraren normalkuntza prozesuaren oinarri ere badira.

Horri loturiko lehen plangintzaldian (1990-1995) euskal herri administrazioetako euskararen erabileraren normalkuntza-prozesuak izan zuen helburu nagusia administrazioaren giza bitartekoak arian-arian euskaraz ere jarduteko gaitzea izan zen.

Horrez gain, Euskal Herriaren berezko hizkuntza sustatzeko asmoz, Mallabiko Udala partaide den **Udalerri Euskaldunen Mankomunitateak** (UEMA), berriz, bere jardunbidea arautzen duten estatutuetan dio bere helburu orokorra dela, besteak beste, udal partaideen administrazioetako barne jardueran eta udalerrietako arlo guztietan euskararen erabilera ahalbideratzea eta bermatzea.

Horiek horrela, UEMAk euskararen erabilera normalizatzeko plangintza abiatzea erabaki zuen 1995ean udal partaideen jarduera eremuan, eta lehen azterketak egin zituen hurrengo urtean.

Bigarren plangintzaldia araupetzen duen Euskal Autonomi Erkidegoko **86/1997 Dekretuak**, apirilaren 15ekoak (dekretuak indarrean jarraitzen du eta V. Plangintzaldiak 2013ko urtarrilaren 1etik 2017ko abenduaren 31 arte iraungo du), elementu berriak erantsi zizkien lehenengo plangintzaldiko arauak.

Izan ere, lehen plangintzaldian aurrerapauso nabarmenak eman ziren euskarazko hizkuntza gaitasuna zuten langileen kopuruan. Bigarren plangintzalditik aurrera, administrazioaren baitan euskarazko erabilera areagotzeko ardura eta, hori lortzeko, neurri osagarriak hartu beharra ageri da.

Horrela, 86/1997 dekretuak euskararen erabilera normalizatzeko plana onartu beharra ezarri die euskal herri-administrazio guztiei. Gainera, plan horiek jaso beharreko gutxieneko osagaiak adierazten dira aipatu dekretuaren 18. atalean.

Euskara planaren **helburu nagusia** da Udalean euskararen erabilera indartzea eta areagotzea, bai zerbitzu hizkuntza bai lan hizkuntza modura, euskararen erabilera bermatu eta herritarren hizkuntza eskubideei erantzun ahal izateko.

Euskara plan honen **helburu estrategikoek** helburu nagusia lortzeko landu beharreko ildo nagusiak markatuko dituzte:

1. Herritarrekiko harremanetan **euskara zerbitzu hizkuntza** izan dadin bermatzea, beti ere herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz.
2. Euskara beste **administrazioekiko harremanetako** hizkuntza izan dadin bermatzea.
3. Euskara **administrazio barneko lan hizkuntza** izan dadin bermatzea.

Mallabiko Udalak badauka euskararen udal ordenantza onartuta.

Lehenengo erabilera plana 2009ko otsailean onartu zuen, IV. Plangintzaldiaren barruan. Plan horrek bi urterako proposamenak jaso zituen.

IV. Plangintzaldia amaituta, Udalak euskararen erabilera plana berritzeari ekin dio eta, beraz, esku artean dugun agiria V. Plangintzaldirako onartu beharreko plana da. Bertan, gaur egun Mallabiko Udalak, UEMAk bere baitan dauden udaletarako onartuta dituen hizkuntza irizpideak kontuan harturik, euskararen erabileraren egoeraren berri ematen da eta, halaber, plangintzaldi honen amaierarako lortu beharreko helburu orokorrak zehaztu.

Horrela bada, hauek dira Mallabiko Udaleko egungo euskararen erabilera plana eta V. Plangintzaldirako onartuko ditugun hizkuntza irizpideak:

PROZEDURA ETA METODOLOGIA

Diagnostikoa egiteko, administrazio buruekin eta ordezkari politikoeekin egindako galdetegien erantzunetan oinarritu gara. Hasiera honetan ez da laginketarik egin. Laginketak plan estrategiko honen jarraipena izango diren urtez urteko kudeaketa planetan txertatuko ditugu.

Galdetegietako datuak aztertu ondoren, Udala UEMAko kide denez, Udalaren egoera UEMAko Zuzendaritza batzordeak onartutako hizkuntza irizpideekin alderatu dugu. Alderatze horretatik ateratako emaitzarekin Udala lau multzoetatik batean sailkatu dugu. Multzoak, egoera kaskarrenetik hobereenera, hauek dira: abian, magalean, gora bidean eta tontorrean.

Azkenik, Udalaren egoera horretatik abiatuta, plangintzaldi amaierarako lortu nahi diren helburu estrategikoak zehaztu ditugu.

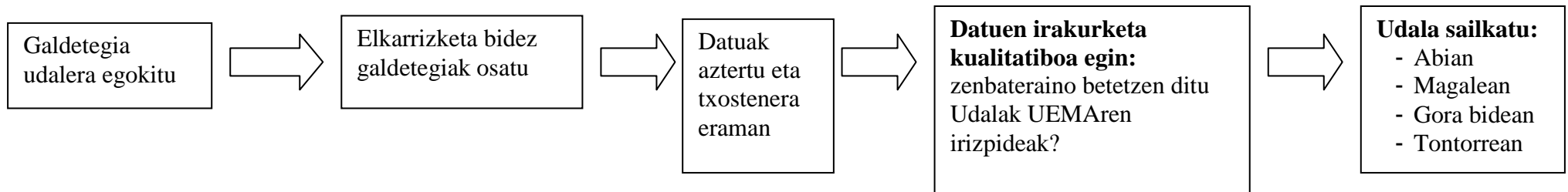
Plan hau eraginkorra izango bada, beharrezkoa da udal langileek eta ordezkariak plan hau bere egitea, eta horretarako, behin betiko txostena egin aurretik beraiekin kontrastatu dugu, euren ekarpenak jasotzeko.

Testua osatuta, erabilera plana HPSra bidali dugu, osoko bilkurara eraman aurretik behar duen aldeko txostena jaso dezan.

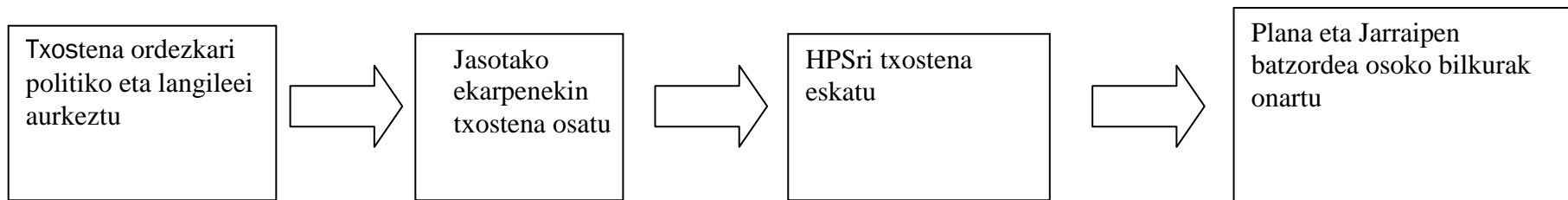
Erabilera plana osoko bilkurak onartuko du eta osoko bilkura horretan bertan, plan honen jarraipenaren ardura izango duen Jarraipen batzordeko kideak izendatuko ditu Udalak.

ERABILERA PLAN BERRIA ONARTZEKO IBILBIDEA

1.- Datuak biltzea

2.- Plana onartzeko prozedura

HELBURUEI BEGIRAKO KONPROMISOAK BETETZEKO AZPIEGITURA

Txosten honetan zehaztuko diren helburuei begira, urtean behin hartu beharreko konpromisoak zein diren aztertu eta zehaztuko da eta, era berean, konpromiso horiek ekarriko dituzten neurriak nork eta nola bete/betearaziko dituen jasoko dugu puntu honetan. Horren ardura hartuko duen azpiegitura Jarraipen batzordea izango da.

Jarraipen batzordea kide hauekin osatuko da:

- Arduradun politikoak: garrantzi handia izango du UEMAko ordezkariak edo euskara zinegotziak parte hartzea.
- Udaleko edo eskualdeko euskara teknikaria
- Langileak: garrantzi handia izango du zerbitzuberuek parte hartzea.
- UEMAko hizkuntz normalizatzailea
- Udalak ondo baderitzo, herriko euskalgintzako kideak edo Euskara batzordeko kideak.

Horrenbestez, zeregin hauek bideratuko ditu Jarraipen batzordeak:

- Talde eragilea izango da.
- Gutxienez, sei hilean behin elkartuko da, eta hurrengo aldirako zereginak zehaztuko ditu bilera bakoitzean.
- Ardurak banatuko ditu, txostenak onartutako helburuei begirako konpromisoak/neurriak betetzeko.
- Konpromiso/neurri bakoitza betetzeko edo/eta betearazteko arduradunak izendatuko ditu.
- Jarraipen batzorde batetik bestera banatutako lan eta ardurak bete diren baloratu eta egokitzapenak egingo ditu, hala behar izanez gero.
- Udalbatzari edo Gobernu Batzordeari jakinaraziko dio zer neurri edo erabaki hartuko diren.

UDALAREN EGUNGO EGOERA

Mallabiko Udalaren euskararen erabileraren egungo egoera aztertzeko, Udalaren administrazio atalak hartu ditugu kontuan, eta aurretik definitu ditugun alorrez alorreko adierazleak jaso ditugu, galdetegi bidez. Administrazio atal bakoitzeko alorrak honako hauek dira:

1. Irudi korporatiboa
2. Barne harremanak
3. Kanpo harremanak
4. Baliabideak

Horrenbestez, honela egituratu dugu informazioa:

- Aztergaia
- Egoeraren analisia
- UEMAREN irizpidea

Bukaeran, UEMAREN irizpideak betetzeko bidean 2017 amaierarako Udalak ze helburu lortu behar dituen zehaztu dugu. Urtez urteko neurriak kudeaketa planetan jasoko ditugu, epeak eta arduradunak zehaztuta.

1. UDALAREN IRUDI KORPORATIBOA

Mallabiko Udalak kanpora begira ematen duen irudi korporatiboa aztertu dugu. Horretarako, hainbat elementu hartu ditugu kontuan.

1. Erabilera sustatzeko elementuak
2. Webgunea
3. Hizkuntza paisaia
  - a. Barnekoa
  - b. Kanpokoak
4. Iragarkiak, publizitatea eta kanpainak
5. Argitalpenak
6. Adierazpenak

1. Erabilera sustatzeko elementuak:

Erabilera sustatzeko elementuei dagokienez, jendaurrean “Euskaraz hitz egin”, “Hemen euskaraz” edo antzeko mezuak dituzten euskarriak erabiltzen diren aztertu dugu (horma-irudiak, mahai gaineko egutegiak...).

Egoeraren analisia:

Udalaren instalazio barruan:

- Mahai gainekoa daukate: “*Nahi baduzu, nirekin euskaraz*”.
- UEMAREN dekalogoia daukate.

Udalaren instalazioetatik kanpo:

- Herri sarreretan UEMAREN kartelak dituzte: “*Mallabian euskaraz bizi gara*”.
- Balkoian “*Euskaraz bizi nahi dut*” banderola daukate.

Armarria:

- Armarriarekin batera mezu hau daukate: “*Aukeran, euskaraz*”.

UEMAREN irizpidea

Udal instalazioetan udalak euskara lehenesten duela adierazten duten elementuak jarriko ditu agerian, hala adieraztea beharrezkoa ikusten denean.

2. Webgunea

Web guneari dagokionez, web gunearen edukiak euskaraz dauden aztertu dugu, baita sare sozialetan Udalaren menpeko profilekin egiten den erabilera ere.

Egoeraren analisia

Arduraduna: Biscaytik

Facebook/Twitter: ez dute.

Sarrera: euskaraz.

Edukiak: dena dago euskaraz eta gaztelaniaz, loturak izan ezik. Horiek euskaraz daude. Dokumentuetan, lehenetsua ematen zaio euskarari (letra tamaina, beltzez).

UEMAREN irizpidea

Webgunea euskaraz irekiko da eta euskaraz nabigatzen ari denari informazio guztia lehenengoz euskaraz bistaratuko zaio, errore oharrak barne.

Webguneak beste hizkuntza batean nabigatzeko aukera ematen duenean, Internet bidez lor daitezkeen idazki orok eta on-line izapidetzeek herritarrentzako agirien hizkuntza irizpide berberak bete beharko dituzte; hau da, euskaraz ere egon beharko dute.

Beste webgune batzuetarako estekek euskarazko atarietara eramango gaituztela bermatuko da.

Udalak sare sozialetan euskara erabiliko du.

3. Hizkuntza paisaia

- Barnekoa

Barneko hizkuntza paisaiari dagokionez, bi alor azertu ditugu: alde batetik, papeleriarekin lotutako euskarrietako euskararen erabilera (gutun-azalak, orriak...), eta, bestetik, bulegoetako jendaurreko elementuak (horma-irudiak, errotuluak...).

Egoeraren analisia

Papeleria:

Gutun-azalak ele biz daude, euskarari lehentasuna emanda. Membretek, fax azalak eta zigiluak euskaraz daude. Agendarik gehienak euskaraz daude (%90) eta besteak ele biz. Karpetak euskaraz daude, eta artxibadore gehienak (%70) ere bai. Besteak ele biz (%20) edo gaztelaniaz (%10) daude.

Bulegoko egutegiak ele biz daude.

Segurtasun tresnak:

Su-itzalgailuak (Sercoin) gaztelaniaz daude.

“Irteera” kartelak euskaraz daude.

Errotuluak:

Bulegoetako ateetan ez dago errotulurik.

Bulegoz kanpoko ordutegiak:

Ordutegia ele biz dago.

Informazio mahaia:

Gehiena (%90) ele biz dago eta %10 euskaraz.

Tresneria:

Fotokopiagailua gaztelaniaz dago.

UEMAren irizpidea

Errotuluak, oharrak, seinaleak eta gainerako komunikazio orokorrak euskaraz egongo dira. Horrez gain, udalak piktogramak erabiltzea bultzatuko du, irudi ulergarriak direla irizten dion kasuetan, komunikagarritasuna errazteko.

Gutun-azalak, orriak, fax-azalak eta abarrak euskaraz egongo dira. Egutegiak eta horma-irudiak ere euskaraz egongo dira.

Zigiluak euskaraz egongo dira, legeak ezinbestean arautzen duenari kalterik egin gabe.

- Kanpokoa

Kanpoko hizkuntza paisaiari dagokionez, udalerriko errotuluak, seinaleak eta bestelako ageriko elementuak aztertu ditugu.

Egoeraren analisia

Euskaraz daude:

- Udal arropa
- Udal ibilgailua
- Kaleen izenak
- Norabide errotuluak

Obretako seinale gehienak (%80) gaztelaniaz daude, eta besteak (%20) ele biz. Zaborra batzeko gailuak Mankomunitatearenak dira eta ele biz daude.

UEMAren irizpidea

Errotuluak, oharrak, seinaleak eta gainerako komunikazio orokorrak euskaraz egongo dira, eta udalak piktogramak erabiltzea bultzatuko du, irudi ulergarriak direla irizten dion kasuetan, komunikagarritasuna errazteko.

4. Iragarkiak, publizitatea eta kanpainak

Iragarkiei, publizitateari eta kanpainei dagokienez, Udalaren irudiarekin lotutako edukietako euskararen erabilera aztertu dugu.

Egoeraren analisia

Derrigorrezko iragarkiak:

Plan Orokorrarena izan da azkena; *Gara* eta *Berria*-ra bidali dute, *Gara*-ra ele biz eta *Berria*-ra euskaraz.

Derrigorrezkoak ez diren iragarkiak:

Normalean euskaraz bidaltzen dituzte hedabideetara (*Berria, Info 7, Anboto, Drogeten iturri, 11 TB eta Arrate Irratia*); Gara-ra ele biz bidaltzen dituzte.

Kanpainak:

Azken aldian egindakoak ele biz egin dira, egutegiak, kartelak eta esku orriak erabilia: Zaborrena, Saharako umeak ekartzekoa eta Saharara jatekoa bidaltzekoa.

UEMAren irizpidea

Udalaren iragarkietan, publizitatean eta kanpainetan euskarak behar duen presentziari buruzko irizpideak finkatzeko, ondoko jarraibideak beteko dira, betiere indarrean dagoen legedia errespetatuz:

- a. Udalaren eta beraren menpeko erakundeen idazki orotan euskara erabiliko da beti. Herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz.
- b. Udalerrian zabaldu beharreko agirietan ere euskara erabiliko da beti, herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz.
- c. Iragarpen ofiziala egin beharreko agirietan euskara erabiliko da.
- d. Sortze hizkuntza euskara izango da, horretarako gaitasuna duten langileentzat.
- e. Arreta berezia jarriko zaio udaleko agirietan hizkuntza kalitatea zaintzeari, beti ere komunikagarritasuna errazteari begira. Udalak kontuan hartu beharko du beti agiri ororen hartzailea nor den, eta horretara egokitu. Agiriek argiak eta ulergarriak izan behar dute.
- f. Herritar guztien hizkuntza eskubideak errespetatuko dira.

5. Argitalpenak

Argitalpenei dagokienez, Udalak bere kabuz edo beste eragile batzuekin batera argitaratutako euskarrietako euskararen erabilera aztertu dugu (esku-orriak, liburuxkak, ikus-entzunezko baliabideak...).

Egoeraren analisia

Ze barri aldizkaria argitaratzen du Udalak, ele biz (%55 euskaraz).

UEMAren irizpidea

Argitalpenei dagokienez, irizpide orokorra argitalpenetan euskara erabiltzea da beti, herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz.

6. Adierazpenak

Adierazpenei dagokienez, Udalak egindako adierazpen instituzionaletako edo udal ordezkari politikoek egindako adierazpenetako euskararen erabilera aztertu dugu, ahozkoa zein idatzizkoa.

Egoeraren analisia

Azkenak desjabetzeen inguruan egin dira, denak ele biz, Anboto, Drogeten Itturi, Gara, Deia, El Correo, Berria eta Diario Vasco-n.

UEMAren irizpidea

Ekitaldi publiko edo/eta prentsaurrekoetan Udalaren izenean aritzen den edozeinek euskarazko gaitasun egokia izan dezan saiatuko da Udala. Hala, ekimen horietan euskara erabiliko da beti, herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz.

2. UDALAREN BARNE HARREMANAK

Mallabiko Udalak barne harremanetan euskara zenbat eta nola erabiltzen duen aztertu dugu. Horretarako, hainbat alor hartu ditugu kontuan:

1. Ahozko barne harremanak
  - a. Horizontalak
  - b. Bertikalak
2. Idatzizko barne harremanak

1. Ahozko barne harremanak

Ahozko harremanak aztertzerakoan kontuan hartu dira Udaleko barne harreman horizontalak zein bertikalak.

Harreman horizontalei dagokienez, udal langileek euren artean zein udal ordezkariak euren artean euskara zenbat eta nola erabiltzen duten aztertu dugu.

Harreman bertikalei dagokienez, kontuan hartu dugu udal ordezkariak udal langileekin ahozkoan erabiltzen duten harreman hizkuntza, baita udal langileek udal ordezkariekin erabiltzen dutena ere.

Egoeraren analisia

Langileek lan bileretan euskaraz egiten duten arren, telefonoz eta bestelako harremanetan erdararako joera ere badute. %80-85 inguru egiten dute euskaraz.

Ordezkari politikoek euskaraz egiten dute normalean euren artean, bai telefonoz bai bileretan. Hirigintza batzordean eta Aholkulari batzordean gaztelaniaz ere egiten dute, arkitektoa eta abokatua erdaldunak direlako.

UEMAren irizpidea

- a. Telefonoz eta aurrez aurrekoan lehenengo hitza euskaraz izango da.
- b. Udal bileretako hizkuntza nagusia euskara izango da.
- c. Lan ordutegiko ahozko harremanei dagokienez, kontuan hartu behar da jendaurreko lanpostuetan (bai leihatilaren beste aldean zein kalean) herritarrari lehenengo hitza euskaraz egin arren, herritarrarentzako pisu handia daukala udal langileek beraien artean zein hizkuntzatan hitz egiten duten. Udalean entzuten den hizkuntza, udalaren irudia ere bada. Udal langileak euskaraz hizketan aritzeak euskara prestijiatu egiten du. Hori dela eta, udal langileek euren artean euskaraz hitz egin dezaten sustatuko du udalak.
- d. Batzar edo batzorde berriren bat egin behar denean, batzordekide berriak hautatzerakoan kontuan hartuko da udaleko lan hizkuntza euskara izatea dela udalaren helburua.

2. Idatzizko barne harremanak

Idatzizko barne harremanak aztertzeko, barneko funtzionamenduan erabiltzen diren idazki motak aztertu dira: erakunde barruko idatzizko harreman ofizialetan eta ez ofizialetan igorritako komunikazioen hizkuntza, erabilera planaren eraginpeko langileek sortutako eta hedatutako komunikazioen hizkuntza, harreman formaletan sortutako eta hedatutako komunikazioen hizkuntza eta, azkenik, langileen harreman informaletako euskararen erabilera.

Egoeraren analisia

- Barne zirkularrik ez dute bidaltzen.
- Nominak ele biz daude (Biscaytik).
- Kontratuak ele biz egiten dituzte gehienetan (%90). Jaietakoak, Iberdrolarenak (%10), gaztelaniaz daude.
- Bilera deiak euskaraz sortzen dira eta hedatu ere bai gehienetan (%90 euskaraz, %10 ele biz). Zinegotzi bati bidaltzen dizkiote ele biz.
- Aktak: %40 euskaraz eta %60 gaztelaniaz sortzen dira, eta %40 euskaraz eta %60 ele biz hedatu.
- Txosten laburrak zein luzeak gaztelaniaz sortu eta ele biz hedatzen dituzte.
- Memorien %70 gaztelaniaz eta %30 euskaraz sortzen eta hedatzen dituzte.
- Proiektuak gaztelaniaz egiten ditu arkitektoak eta gaztelaniaz hedatzen dituzte.
- Idatzizko ohar laburrak eta e-postak euskaraz egiten dituzte.

UEMAren irizpidea

Hemen adierazten diren jarraibideak dira memoria, azterketa, txosten eta zirriborroak bezalako dokumentuetarako batez ere, eta, erabili beharreko hizkuntza ofiziala dela-eta, legezko xedapenek ezartzen ez dituzten bestelako idatzizko jarduketetarako.

Udaleko administrazio-atal eta lanpostuetako dokumentazioa euskaraz sortuko dute horretarako gaitasuna duten langileek. Eta udalaren helburua izango da Funtzio Publikoaren Legeari kalterik egin gabe udaleko langile guztiek lana euskaraz egiteko gaitasuna izatea.

Barrurako den agiriren batek eragiten badio hizkuntza eskakizunen derrigortasun araudia betetzetik salbuetsita dagoen langileren bati, eta langile horrek euskarazko gaitasun nahikorik ez badu, herritarrekin egiten den bezala, agiri hori itzuli egingo zaio; betiere, jatorrizkoa euskarazkoa dela argi utziz eta gaztelaniazkoa itzulpena.

3. UDALAREN KANPO HARREMANAK

Kanpo harremanetan, Mallabiko Udalaren euskararen erabilera aztertu dugu, kanpoko eragileekiko harremanetan. Bi alor aztertu ditugu: ahozkoak eta idatzizkoak. Horrez gain, beste alor hauek ere aztertu ditugu: zerbitzu enpresak eta hornitzaileak, diruz lagundutako elkarte eta jarduerak eta udal baimenak.

Honela egituratu dugu informazioa:

1. Ahozko kanpo harremanak

a. Herritarrekin

- Lehenengo hitza
- Telefono bidezko harrerak
- Bilerak
- Jendaurreko ekitaldiak
- Hedabideen aurreko agerraldiak

b. Erakunde publikoekin

- Telefonoz
- Aurrez aurrekoak (bilerak, aurkezpenak...)

c. Eragileekin (alderdi politikoak, sindikatuak, elkarteak...)

- Telefonoz
- Aurrez aurrekoak (bilerak, aurkezpenak...)

2. Idatzizko kanpo harremanak

a. Herritarrekin

- Hartzaile jakinik gabeko idatziak / Orokorrak
- Hartzaile jakinenetzako idatziak / Pertsonalizatuak

b. Erakunde publikoekin

- EHko tokiko erakundeak
  - EHko bestelako erakundeak
  - EHTik kanpoko erakundeak
- c. Eragileekin (alderdi politikoak, sindikatuak, elkarteak...)
3. Zerbitzu enpresak eta hornitzaileak
  4. Diruz lagundutako elkarteak eta jarduerak
  5. Udal baimenak

1. Ahozko kanpo harremanak

Ahozko kanpo harremanei dagokienez, solaskideen araberrako sailkapena egin dugu. Lehenengo, herritarrekiko harremanak aztertu ditugu; gero, gainerako erakunde publikoekikoak; eta, azkenik, gainerako eragileekikoak (alderdi politikoak, sindikatuak, elkarteak...).

Bestetik, erakunde publikoekin eta bestelako eragileekin aurrez aurreko harremanak eta telefono bidezkoak zein hizkuntzatan izaten diren aztertu dugu.

a. Herritarrekin

Ahozko kanpo harremanen baitan, udal langileek nahiz udaleko ordezkari politikoek herritarrekin euskara zenbat eta nola erabiltzen duten aztertu dugu. Horretarako, hainbat egoera hartu ditugu kontuan: lehenengo hitza, telefono bidezko harrerak, bilerak, jendaurreko ekitaldiak eta hedabideen aurreko agerraldiak.

Egoeraren analisisia

Harrera:

- Lehenengo hitza euskaraz izaten da aurrez aurre zein telefonoz, bai udaletxean bai Kultur Etxean.

Bilerak:

- Azken batzarrak Toponimiaren ingurukoa, bideko obrarena, Guraso Elkartearekin egindakoa eta manifestazio deialdi baten ingurukoa izan dira. Bideko obrarena ele biz izan zen, beste guztiak euskaraz.

Jendaurreko ekitaldiak:

- Euskaraz izaten dira. Azkeneko egin dituztenak: bizikletaren mekanika, etxea isolatzeko aholkuak, antzerkia eta mendi lasterketa herrikoia.

Herritarrentzako ikastaroak:

- Udalak berak ez du herritarrentzako ikastarorik antolatzen.

Hedabideen aurreko agerraldiak:

- Azken aldian ez dute agerraldirik egin.

UEMAren irizpidea

Hartzaile jakinik ez duten ahozko mezuetan (erantzungailu automatikoz, bozgorailuz... emandakoak) euskara erabiliko da beti, herritarren hizkuntza eskubideei kalterik egin gabe.

Hartzailea aurrez aurre edo telefonoaren beste aldean dagoenean, Udalaren izenean hizketan dabilenak lehenengo hitza euskaraz egingo du. Hala ere, kontuan eduki behar da elkarrizketa batean lehenengo berba euskaraz izatea oso garrantzitsua den arren, geroko elkarrizketa ere euskaraz izan behar dela, herritarrek espresuki gaztelaniaz egin nahi duela adierazten ez badu.

Udala saiatuko da ekitaldi publiko edo/eta prentsaurrekoetan Udalaren izenean diharduen edozeinek euskarazko gaitasun egokia izan dezan. Hala, ekimen horietan euskara erabiliko da beti, herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz.

b. Erakunde publikoekin

Ahozko kanpo harremanen baitan, udal langileek nahiz udaleko ordezkari politikoei gainerako erakunde publikoetako solaskideekin euskara zenbat eta nola erabiltzen duten aztertu dugu, maiztasunaren arabera sailkatuta.

Egoeraren analisia

Telefonoz harremanik gehien hauekin dituzte: Debabarreneko Mankomunitatea, Berrizko Udala, Garaiko Udala, Debegesa (Debabarreneko Garapen Agentzia) eta Aldundia.

Telefonozko harremanak euskaraz izaten dituzte Mankomunitatekoekin. Berrizko eta Garaiko udalekin erdizka, arkitektoa erdalduna baita (arkitekto bera dute Mallabian, Berrizen eta Garain), eta Debegesakoekin %70 euskaraz eta %30 gaztelaniaz. Aldundikoekin, normalean (%80) euskaraz.

Aurrez aurreko bileretan, Euskaltzaindiarekin euskaraz egin dituzte, Aldundiko Errepidekoekin gaztelaniaz eta Bizkaia Sortaldeko Industrialdekoekin gaztelaniaz. Debabarreneko Mankomunitatekoekin eta Debegesakoekin ere gaztelaniaz egiten dituzte bilerak, eta Erraldekoekin eta Urkiola Landa Garapeneoekin, euskaraz.

UEMAren irizpidea

Euskal Autonomia Erkidegoko zein Nafarroako Foru Komunitateko lurralde esparruan kokatuta dauden erakunde publiko batekin hitz egin behar denean, telefonoaren bestaldean dagoena euskalduna ez bada, euskaraz hitz egiteko gai den norbait ba ote dagoen eskatuko da. Hala, gure udalaren eta beste erakunde publikoen arteko harremanak euskara hutsez izan daitezen bermatzeko, alde biko hitzarmenak egitea sustatuko du udalak.

c. Eragileekin (alderdi politikoak, sindikatuak, elkarteak...)

Ahozko kanpo harremanen baitan, udal langileek nahiz udaleko ordezkari politikoei eragileetako solaskideekin euskara zenbat eta nola erabiltzen duten aztertu dugu, maiztasunaren arabera sailkatuta.

Egoeraren analisia

Batez ere, Emakume Taldekoekin, abesbatzekin, Futbito Taldearekin, Pilota Taldearekin eta Orraitio Euskara Elkartearekin dute harremana; lehen biekin eta Orraitiokoekin euskaraz egiten dute eta beste biekin gaztelaniaz.

UEMAren irizpidea

Hartzailea aurrez aurre edo telefonoaren beste aldean dagoenean, Udalaren izenean hizketan dabilenak lehenengo hitza euskaraz egingo du. Hala ere, kontuan eduki behar da elkarrizketa batean lehenengo berba euskaraz izatea oso garrantzitsua den arren, geroko elkarrizketa ere euskaraz izan behar dela, herritarrek espresuki gaztelaniaz egin nahi duela adierazten ez badu.

Udala saiatuko da eragileen aurreko agerraldietan Udalaren izenean diharduen edozeinek euskarazko gaitasun egokia izan dezan. Hala, ekimen horietan euskara erabiliko da beti, herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz.

2. Idatzizko kanpo harremanak

Idatzizko kanpo harremanei dagokienez, ahozko kanpo harremanetan bezala, herritarrekin, erakunde publikoekin eta eragileekin izan ohi diren idatzizko komunikazioak zein idazki motak zein hizkuntzatan izaten diren aztertu dugu, bai paperekoak bai telematikoak.

a. Herritarrekin

Idatzizko kanpo harremanen baitan, udal langileek nahiz Udaleko ordezkari politikoek herritarrekin euskara zenbat eta nola erabiltzen duten aztertu dugu. Horretarako, hartzailearen arabera banaketa egin dugu: batetik, hartzaile jakinik gabeko idatziak (orokorrak) aztertu ditugu, eta, bestetik, hartzaile jakinentzako idatziak (pertsonalizatuak).

Egoeraren analisia:

1. Hartzaile jakinik gabekoak / Orokorrak
Ele biz egiten dituzte gehienak, euskarari lehentasuna emanda: bandoak, iragarkiak, oharrak eta gutunak. Inprimakiak euskaraz eta ele biz dituzte.

2. Hartzaile jakinentzako idatziak (paperean)
Herritarrek eskaera euskaraz egin badu, euskaraz erantzuten dute, bai agiri errazak direnean bai konplexuak direnean. Herritarrek eskaera gaztelaniaz egiten duenean ele biz erantzuten dute.
Posta elektronikoak euskaraz (%70) eta ele biz (%30) bidaltzen dituzte.

UEMAren irizpidea

Harrerako mahaian... udalak beti izango ditu herritarraren esku euskarazko eta ele bietako agiriak (inprimakiak...), eta, herritarrak agiriren bat eskatzen duenean, udal langileak herritarraren arabera euskarazkoa edo, erdaldun elebakarra baldin bada, ele bietakoa emango dio.

Beste erakunderen baten inprimakien kasuan, Euskal Autonomia Erkidegokoak zein Nafarroako Foru Komunitatekoak, udalak onartuta dituen irizpideak beteko dira. Beraz, gaztelania hutsezko inprimakiren bat etorritz gero, udalak euskarazko inprimakia eskatuko dio dagokion erakundeari.

Etxera bidaltzen diren agirien kasuan (jakinarazpenak, baimenak, dekretuak...) euskara erabiliko da beti, herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz eta 10/1982 Oinarrizko Legeari kalterik egin gabe.

b. Erakunde publikoekin

Idatzizko kanpo harremanen baitan, Udalak erakunde publikoetatik jasotako agiriak eta erakunde publikoetara igorritako agiriak aztertu ditugu, euskara zenbat eta nola erabiltzen duten jakiteko. Erakundeak esparruaren arabera sailkatu ditugu: EHko tokiko erakundeak, EHko bestelako erakundeak eta EHTik kanpoko erakundeak.

Egoeraren analisia

Gertuko udalekin eta mankomunitateekin:

- Inguruko udaletatik ele biz iristen dira agiriak eta Mankomunitatetik ele biz (%80) eta gaztelaniaz (%20). Mallabiko Udalak euskaraz bidaltzen dizkie agiri gehienak (%80) udalei eta besteak ele biz, eta Mankomunitateari alderantziz (%80 ele biz, %20 euskaraz).

Euskal Herri mailako erakundeekin:

- Jaurlaritzatik ele biz iristen dira agiri gehienak (%80) eta besteak euskaraz (%20).
- Bizkaiko Foru Aldunditik ere ele biz iristen dira agiri gehienak (%90), %5 euskaraz eta %5 gaztelaniaz.
- Udalak euskaraz bidaltzen dizkie agiri gehienak (%80), bai Jaurlaritzari bai Aldundiari. Besteak (%20) ele biz.

Euskal Herritik kanpoko erakundeekin:

- Gizarte Segurantzatik gaztelaniaz jasotzen dituzte agiriak eta Udalak ele biz bidaltzen dizkie.
- Gobernu ordezkarietatik ele biz iristen dira idatziak eta Udalak ele biz bidaltzen dizkie.

- Ministeritzetatik gaztelaniaz heltzen dira agiriak eta Udalak ele biz erantzuten du.

UEMAren irizpidea

Euskal Autonomia Erkidegoko zein Nafarroako Foru Komunitateko lurralde esparruan kokatuta dauden beste administrazio publiko nahiz erakunde ofizialekin, euskara ofiziala den lurraldeetakoekin behintzat, euskara hutsezko harremanak bultzatuko dira, eta horretarako beharrezko neurriak hartuko dira. Haiei zuzendu beharreko dokumentazioan euskara erabiliko da beti, eta beraiengandik gutxienez euskaraz jasotzea onartzeko jarraibidea erabiliko da, egun indarrean dagoen araudiari jarraiki. Horrenbestez, horietako batek hala jokatu ezean —hau da, gaztelania hutsezko agiria bidaliz gero—, udalean sarrera eman eta idazki horren kopia bat bueltatu egingo da gutun batekin batera. Gutuna euskaraz eta gaztelaniaz idatziko da, euskararen erabilera arautzen duen azaroaren 24ko 10/1982 Oinarrizko Legeak 8. artikuluan xedatutakoa betez. Horrez gain, jakinarazpen administratiboak euskaraz ere jaso nahi direla adieraziko da.

EAEko lurralde esparruan kokatutako estatuarentzako eta beraren mendeko administrazioentzako komunikazio administratiboetan ere euskara erabiliko da beti, 10/1982 legeari kalterik egin gabe. Administrazio hauengandik gaztelaniaz jasotako idazkien kasuan, udalean sarrera eman eta idazki horren kopia bat bueltatu egingo da gutun batekin batera. Gutuna euskaraz eta gaztelaniaz idatziko da, euskararen erabilera arautzen duen azaroaren 24ko 10/1982 Oinarrizko Legeak 8. artikuluan xedatutakoa betez. Horrez gain, eta jakinarazpen administratiboak euskaraz ere jaso nahi direla adieraziko da.

c. Eragileekin (alderdi politikoak, sindikatuak, elkarteak...)

Idatzizko kanpo harremanen baitan, Udalak hainbat eragilerengandik jasotako agiriak eta eragile horiei igorritako agiriak aztertu ditugu, euskara zenbat eta nola erabiltzen duten jakiteko.

Egoeraren analisia

Herriko hiru elkarterengandik (Emakume Taldea eta abesbatzak) euskaraz jasotzen dituzte idatziak, eta beste biengandik (Futbito Taldea eta Pilota Taldea) gaztelaniaz euskaraz baino gehiago (%90 eta %75), arduradunak erdaldunak direlako. Udalak euskaraz bidaltzen dizkie agiriak guztiei.

Bestalde, UEMAk, Urkiola Landa Garapenak, Gerediaga Elkarteak eta Badihardugu Euskara Elkarteak euskaraz bidaltzen dizkie idatziak Udalari, eta Debegesak ele biz. Udalak euskaraz bidaltzen ditu agiriak horietara guztietara. Frente Polisariotik jasotzen dituzten agiriak gaztelaniaz egoten dira.

UEMAren irizpidea

Eragileentzako agirien kasuan (jakinarazpenak, baimenak, dekretuak, gutunak...) euskara erabiliko da beti, herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz eta 10/1982 oinarrizko legeari kalterik egin gabe.

d. Bestelakoekin

UEMAren irizpidea

Bestelakoekin ere eragileekin zehaztutako irizpideei jarraituko die Udalak.

3. Zerbitzu enpresak eta hornitzaileak

Udal zerbitzu enpresen eta hornitzaileen harremanak aztertzeko, lehenik, udal zerbitzu enpresak eta hornitzaileak hiru multzotan sailkatu ditugu. Sailkapen hori egin ondoren, Udalak eurekin eta eurak Udalarekin duten harreman hizkuntzari dagozkion datuak bildu dira.

Egoeraren analisia

a. Kontraturik gabeko zerbitzuak

ZERBITZUA ESKAINTZEN DUTENAK	DATU ESANGURATSUAK
Fotokopiagailuen mantenimendua: LANKIDEGO	Ahoz: euskaraz Idatziz: euskaraz
Su-itzalgaileen mantenimendua: SERCOIN	Ahoz: gaztelaniaz Idatziz: gaztelaniaz.
Kontabilitate aholkularitza: GESMAY	Ahoz: euskaraz Idatziz: gaztelaniaz
Udalerrian ekintzak antolatzeke: KALEAN	Ahoz: euskaraz eta gaztelaniaz Idatziz: gaztelaniaz
Bulego materiala: FOLDER	Ahoz: euskaraz Idatziz: euskaraz
Garbitzeko materiala: JUBE	Ahoz: euskaraz Idatziz: gaztelaniaz

b. Kontratudun zerbitzuak (baldintza agiririk gabekoak)

ZERBITZUA ESKAINTZEN DUTENAK	DATU ESANGURAGUTSUAK
Informatika mantenimendua: DATABOST	Ahoz: euskaraz. Idatziz: euskaraz.
Arkitektoa: Silvestre Berasategi	Ahoz: gaztelaniaz Idatziz: gaztelaniaz
Aholkularitza juridikoa: Beristain	Ahoz: euskaraz eta gaztelaniaz

	Idatziz: gaztelaniaz
Zerga bilketa: GEMUNPAL	Ahoz: gaztelaniaz Idatziz: ele biz
Eskolako zaintza: ZIBA	Ahoz: euskaraz Idatziz: euskaraz
DDD: CPU	Ahoz: euskaraz Idatziz: gaztelaniaz
Etkez etxeko laguntza zerbitzua: LAGUNDUZ	Ahoz: euskaraz Idatziz: gaztelaniaz

c. Kontratudun zerbitzuak (baldintza agiridunak)

ZERBITZUA ESKAINTZEN DUTENAK	DATU ESANGURATSUAK
Ur kontsumoaren fakturak: AQUAGEST	Ahoz: gaztelaniaz + euskaraz Idatziz: gaztelaniaz
Kirol instalazioen esplotazioa: Itsaso Pradera	Ahoz: euskaraz. Idatziz: euskaraz
Jubilatuen taberna	Ahoz: euskaraz.
Garbitzeko zerbitzua: UNI 2	Ahoz: gaztelaniaz + euskaraz Idatziz: gaztelaniaz

Lau zerbitzu dituzte kontratatuta baldintza agiriekin. Horietatik bitan (kirol instalazioen esplotazioan eta jubilatuen tabernan) euskaraz jakitea eskatu zuten, eta betetzen da baldintza; beste bietan (AGUAGEST eta UNI 2), ostera, ez zuten hizkuntza baldintzarik sartu. Hala ere, azken bi hauetan, langileak euskaldunak dira, eta herritarrekin ahozko harremana euskaraz dute.

UEMAren irizpidea

Zerbitzu enpresak

Kontratua sinatu aurretik, euskarazko baldintza-agiriak prestatu eta zabalduko dira. Kontratazio guztietan udalak pleguen bidez, horiek behar diren kasuetan, edota, kontratuan zehaztuta, pleguak behar ez direnetan, argi utziko du kontratatuko den enpresak udalean euskaraz ere aritu beharko duela.

Zerbitzu enpresei bidalitako agiriak euskaraz bidaliko dira.

Zerbitzu enpresa berriekin kontratua sinatzean euskararen baldintza sartuko da.

Udalak prestatutako kontratuak euskaraz sinatuko dira, eta, udalak prestatzen ez dituen kontratuetan, euskarazko bertsioa eskatu eta sinatuko da.

Hornitzaileak

Udala hornitzaileekin harremanetan jartzen denean eta horniketa eskatzeko baldintzak adosten direnean (gonbidapena, aurrekontua...), euskararen baldintza zehaztuko da.

Kontratazio administratiboak

1. Udalaren eta beraren erakunde autonomiadunen kontratazioetarako pleguetan puntu berezi bat jasoko da eta bertan adieraziko, kasuan kasuko kontratuari apirilaren 15eko 86/1997 Dekretuaren 18.d) artikuluan ezarritako neurriak dagozkion ala ez .
2. Kontratazio-gaia den prestazioak zerbitzuaren erabiltzaileekiko edo, oro har, jendearekiko harremanak dakartzanean, apirilaren 15eko 86/1997 Dekretuaren 18.d) artikuluan ezarritakoari jarraiki, honako neurriak hartuko dira:
  - Erabiltzaileek eta, oro har, herritarrek euskaraz atendituak izateko duten eskubidea errespetatuz eman beharko du prestazioa kontratistak.
  - Herritarrentzako inprimakiak, oharra eta jakinarazpenak euskaraz ematea bermatu beharko du kontratistak.
  - Kontratazio-gaia herritarren zuzeneko zerbitzu-prestazioa denean edo/eta herritarren adierazpeneko jarduketetan (errotuluak, abisuak...) aipatu hizkuntza baldintza horiek betetzen ez badira edo, pleguetan zehaztutakoaren arabera, prestazioa emateko euskarazko hizkuntza gaitasuna duten nahikoa langile jartzen ez badira, espedientea irekiko da kalte-ordainak eskatzeko edo, prestazioaren ezaugarriak kontuan izanda, bete gabeko baldintza funtsezkoa bada, kontratua bertan behera uzteko.

4. Diruz lagundutako elkarteak eta jarduerak

Udalak ematen dituen diru-laguntzei dagokienez, bi alor aztertu ditugu: batetik, Udalak funtzionamendurako elkarte edo taldeei ematen dizkien diru-laguntzak, eta, bestetik, talde edo elkarte horiek Udalaren diru-laguntzaz eskaintzen dituzten ekintzekin lotutako hizkuntz erabilera (ekintzaren ahozko jarduna, propagandaren hizkuntza...).

Egoeraren analisia

Urtean zeharreko funtzionamendurako diru-laguntza handienak jasotzen dituzten elkarteak Pilota Taldea, abesbatzak eta Futbito Taldea dira.

Abesbatzek lan hizkuntza euskara dute eta Udalarekin harremana ahoz zein idatziz euskaraz hutsez izaten da. Ekintzak antolatzen dituztenean, propaganda euskaraz egiten dute.

Pilota Taldekoek ekintzak euskaraz egiten dituzte, baina harrera gaztelaniaz izaten da, eta Udalarekiko ahozko harremana ere bai batzuetan (idatziz euskaraz). Arduraduna erdalduna da.

Futbito Taldean ere antzera. Harrera eta ekintzak euskaraz egiten dituzten arren, taldearen lan hizkuntzak euskara eta gaztelania dira. Propaganda batzuetan euskaraz eta besteetan ele biz egiten dute, eta Udalarekiko harremana euskaraz eta gaztelaniaz izaten da.

Diru-laguntza handienak izaten dituzten ekintzak Pilota Taldeak antolatzen duen *Biharko Izarrak* pilota txapelketa eta futbito txapelketa dira. *Biharko Izarrak* txapelketan ele biz egiten dute propaganda eta ekintza bera; Udalarekin harremana euskaraz eta gaztelaniaz izaten da ahoz eta euskaraz eta ele biz idatziz.

Futbito txapelketan, ele biz egiten dute propaganda eta ekintza bera; Udalarekin harremana euskaraz eta gaztelaniaz izaten da ahoz eta idatziz.

Diru-laguntzak emateko irizpideetan euskara txertatuta daukate, eta %90ean betetzen da irizpidea.

UEMAren irizpidea

Gizarte zerbitzuetakoak ez, beste diru-laguntzak esleitzerakoan —kultur, kirol eta aisialdi mailakoak batik bat—, udalak kontuan izango du diruz lagunduko den jardueraren hizkuntza. Zehazki, honako hau eskatuko du:

- Diru-laguntza aurreko eta ondorengo tramitazioan: idatzizko eta ahozko harremanak euskaraz izateko saiakera egitea (kontuan izanda, azaroaren 24ko 10/1982 Legeak herritarrei administrazioan eskaerak gaztelaniaz egiteko eskubidea aitortzen diela).
- Diru-laguntzaren xede den ekintzan euskara erabiliko dela bermatzea.
- Diru-laguntzaren xede den ekintzaren publizitatean ere euskara erabiltzea.
- Beheragoko orrialdeetan hirigintza alorreko udal-baimenetako hizkuntza irizpideak jorratzen dituen 2) puntuaren eraginkortasunerako, Udalak zehaztuko du nola diruz lagundu beren jardunbideko errotulazioa gaztelaniatik euskarara aldatzen duten establezimenduetan.
- Diru-laguntza jasotzen duen ekintzatik ondoriozta daitekeen hitzaldi edo antzekorik antolatuko balitz eta hizlaria euskalduna ez balitz, laguntzaile euskaldun bat behintzat egotea, euskaldunen hizkuntza eskubideak ere errespeta daitezen.

5. Baimenak

Baimenei dagokienez, udal baimenetan hizkuntza irizpiderik txertatzen den aztertu dugu. Baimenak hiru multzotan sailkatu ditugu: hirigintza baimenak (irekiera baimenak, obra baimenak, lehenengo erabilera baimenak...), udal instalazioak erabiltzeko baimenak, udalerriko espazio publikoa erabiltzeko baimenak eta jaietako postuak eta txosnak jartzeko baimenak.

Egoeraren analisia

Hirigintza baimenak:

- Gehien ematen diren baimenak obra baimenak, jarduera baimenak eta segregazio baimenak dira. Ez daukate hizkuntza baldintzarik txertatuta baldintza agirietan.

Udal eraikinak erabiltzeko baimenak:

- Baimena idatziz ematen dutenean, arriskua ikusten badute gaztelania erabiltzeko, hizkuntza baldintza ezartzen dute. Egiten diren ekintzetatik %66 euskaraz izaten dira, %30 ele biz eta %10 gaztelaniaz.

Udalerriko espazioak erabiltzeko baimenak:

- Baimena idatziz ematen dutenean, arriskua ikusten badute gaztelania erabiltzeko, hizkuntza baldintza ezartzen dute. Egiten diren ekintzetatik %66 euskaraz izaten dira, %30 ele biz eta %10 gaztelaniaz.

Jaietako postuak eta txosnak jartzeko baimenak:

- Ez dago posturik. Gabonetan eta herriko jaietan, haur parkea egoten da, baina ez daukate idatzizko araudirik.

UEMAren irizpidea

Hirigintza

Udalak hirigintzako baimenen bat eman behar duenean, ondorengo baldintzapean emango die: kale eta bide publikoetako hizkuntza erabileran bederen iragarpen, errotulu, ohar, seinale eta abarretan, alegia— euskara erabil dezatela.

Era berean, irekitzeko baimena emateko espedientean udalak errotulazioa euskaraz jar dezala gomendatuko dio eskatzaileari, eta, egotekotan, dauden laguntzen berri emango die.

Udal instalazioak

Edozein delarik ere ekitaldia, udalaren jabegoko instalazioak erabiltzeko baimena behar den kasuetan udalak laguntza eskainiko die euskara ere erabil dadin, jendaurreko ekitaldietan batik bat.

Baldin eta pertsona edo erakunderen batek baimena jaso eta udalaren hizkuntza baldintzei jaramonik egiten ez badie, udalak bere esku dituen kasuan kasuko neurriak hartuko ditu (baimen-ukapena, isuna...) hizkuntza araudia bete ez dutenen aurka.

Jaietako postuak

Jaiak direla-eta postua jartzeko baimen-eske datozenekin udalak hitzarmenak sinatuko ditu, haiek postuak jartzerakoan bete beharreko baldintza guztiekin batera euskararen baldintzak ere betetzeko helburuarekin eta udalak laguntza eskainiko die prezioak, errotuluak eta oharrak euskaraz ere jartzeko, baita girotzeko erabiliko den musikan euskararen erabilera bermatzeko ere.

Baimen eske datozen horiei udalarekin sinatzen duten hitzarmen horretan dauden hizkuntza jarraibideak betetzen laguntzeko, udalak hizkuntza aholkularitza eta laguntza teknikoak eskainiko dizkie hala eskatzen dutenei.

Bestelakoak

Bestelako baimenetan, hizkuntzari eragiten dioten neurrian, Udalak bermatuko du jendaurrean jartzen diren errotulu, ohar, seinale eta abarrak euskaraz ere egongo direla.

4. UDAL BALIABIDEAK

Mallabiko Udalaren baliabideen azterketa egiteko, alor hauek hartu ditugu kontuan:

1. Giza baliabideak

a. Hizkuntza gaitasuna

- Udal langileak
- Udal ordezkariak

b. Hizkuntza prestakuntza

c. Prestakuntza orokorra

2. Baliabide teknikoak

a. Tresna edo aplikazio informatikoak

- Aplikazio orokorrak
- Berriazko aplikazioak

b. Intraneta

c. Telefonía

- Telefono finkoetako erantzungailuak
- Telefono móbiletako erantzungailuak

d. Bestelako gailuak (megafoniako mezuak, hari musikala, irratia...)

3. Itzulpen baliabideak

4. Espediente ereduak

1. Giza baliabideak

Udalaren giza baliabideei dagokienez, udal langileak zein udal ordezkariak aztertu ditugu.

a. Hizkuntza gaitasuna

Hizkuntza gaitasunari dagokionez, langileek zein ordezkari politikoek euren jardunean nahikoa euskara maila duten aztertu dugu.

- Udal langileak eta ordezkariak

Egoeraren analisia

Administrazio atal bakarra dago Mallabiko Udalean: idazkaritza. Bederatzi lanpostu daude Udaleko plantillan, bat hutsik. Guztiek dute DD jarrita. Bederatziatik bat (idazkaria) salbuetsita dago, eta beste zortzietatik bostek dute HE egiaztatuta. Egiaztatuta ez dutenek maila bat gutxiagoko HE daukate. Beraz, langile guztiak sartuko ditugu planean.

Bederatzi ordezkari politiko dira, alkatea barne. Guztiak euskaldun zaharrak dira eta ez dute arazorik euskaraz ulertzeko eta hitz egiteko. Idazteko, irakurtzeko eta lan egiteko, aldiz, bederatzitik zazpik ez dute arazorik.

UEMAren irizpidea

Langileen kontratazioa

Edozein dela ere egitekoa, aldi baterako langileren bat kontratatu behar izanez gero, udalak lanpostu zerrendako langileei kasuan kasuko betebeharren arabera exijitzen dien HEren pareko euskara gaitasuna eskatuko die. Betekizun hori EAEko uztailearen 6ko Euskal Funtzio Publikoaren 6/1989 Legeak, II. tituluko I. kapituluaren 15.1 artikuluko d) puntuan, zehaztutakoari jarraituz egingo da.

1. atala: lanpostu zerrendek honako hauek adieraziko dituzte nahitaez horietako bakoitzeko:

(...) d) Hori betetzeko eskatutako baldintzak, horien artean derrigor hizkuntza eskakizuna eta hala badagokio derrigortasun data (...)"

Beraz, udalean, edozein lanpostu legez hornitzeko, dagokion hizkuntza eskakizunari igarotako derrigortasun data ezarriko zaio langileak lanean hasi baino lehen egiaztatua izan dezan.

Lanpostu zerrendakoa ez den beste lanposturen bat sortu edo hornitu behar den kasuetan, lanpostu horrek dituen funtzioen arabera HE ezarriko zaio, eta langile gaiak

lanean hasi baino lehen egiaztatu beharko du. Betiere, 86/97 Dekretuko 5. xedapen gehigarriak dioenari jarriki.

Horretarako, deialdian espresuki zehaztuko da zein den ondorengo euskara-mailetatik kasuan kasuko kontrataziokoan eskatuko dena:

- Ahoz eta idatziz euskara ulertzea (1 HE)
- Euskara ulertzea, mintzatzea eta irakurtzea (2 HE)
- Euskara ulertzea, mintzatzea, irakurtzea eta idaztea (3 HE)
- Gaitasun maila jasoak euskararen ulermen, mintzamen, irakurmen eta idazmenean (4. HE).

Beharrezkoa denean, beraz, udalak kontratazioa egin aurretik dagokion euskara-proba egingo die izangaiei eta kontratazio guztietan lan kontratuak euskaraz sina daitezen sustatuko du.

Udal ordezkariak

Udalak, legealdi bakoitzaren amaieran, herrian zerrendak aurkezten dituzten alderdi politikoei jakinaraziko die udalak euskaraz lan egiten duela eta konpromisoa eskatuko die hautes-zerrendetan aurkezten dituzten hautagaiak euskaldunak izateko.

b. Hizkuntza prestakuntza

Hizkuntza prestakuntzari dagokionez, langile guztiek hizkuntza prestakuntzarako zein hobekuntzarako eskaintako dedikazioa aztertu dugu.

Egoeraren analisia

Azken aldian ez dute hizkuntza prestakuntzarik jaso langileek; baina, aurreko legegintzaldian, UEMAren trebakuntza jaso zuten guztiek.

UEMAren irizpidea

Hizkuntza prestakuntzaren inguruan administrazio honek jarraitu beharreko politikak kontuan izan behar ditu bere lanpostu zerrendako hizkuntza eskakizun zehatzak. Legeek arautzen dutenari jarraituz, beraz, aginduak, baimenak eta laguntzak emango dira langile zerrendako enplegatuek kasuan kasuko hizkuntza prestakuntza egokia lor dezaten.

Horretarako, irizpide argiak eta bateratuak beharko dira lanorduetan hizkuntza prestakuntzako baimenak ematerakoan:

- Derrigor bete beharreko hizkuntza eskakizunek dakartzaten prestakuntza-beharrizanei aurre egingo zaie lehenengo. Hori dela eta, lanpostuan derrigortasun data ezarrita duten langileen eskariei lehentasuna emango zaie.
- Udal jardueran, kanpora zein barrura begira, hizkuntza erabilera eta eragin handiagoa duten lanpostuak lehenetsiko dira.
- Edozein kasutan, lanpostuan derrigortasun data ezarrita duten langile guztiak

izango dira kontuan hizkuntza prestakuntza ematerakoan, karrerako nahiz behin-behineko funtzionarioak izan.

Hizkuntza eskakizuna egiaztatzeko langile baten hizkuntza prestakuntza aldia bete eta, kasuan kasuko luzapenak eman ondoren, dagokien HE egiaztatu ez duten izaera berezikoak ez beste lanpostuetako langileei plangintzaldi hau arautzen duen 86/1997 Dekretuaren 44. artikuluan ezartzen den lanpostutik kentzeko espedientea hastea aztertuko du udalak.

c. Prestakuntza orokorra

Prestakuntzari dagokionez, orokorrerako adierazleak aztertu dira, bai eskaini diren ikastaroen gainekoak, bai jaso diren ikastaroen gainekoak.

Egoeraren analisisia

Lau langilek hiru ikastaro egin dituzte guztira, hirurak Biscaytik-enak. Nominen ingurukoa gaztelaniaz izan zen, sarrera-irteerena euskaraz eta Sharepoint ele biz.

UEMAren irizpidea

Udala saiaturiko da berak antolatzen dituen prestakuntza jarduerak euskaraz izan daitezzen.

Udal langileek kanpo erakunderen batek antolatutako prestakuntza jardueretan parte hartu behar badute, udalak jarduera hori euskaraz izan dadin eskatuko du zuzenean erakunde horrekin harremanetan jarritz.

2. Baliabide teknikoak

Udalaren baliabide teknikoei dagokienez, honako hauek hartu ditugu kontuan: Udalaren tresna eta aplikazio informatikoak (oinarrikoak zein berariazkoak), intraneta, telefonia (finkoa zein mugikorra) eta bestelako gailuak.

a. Tresna edo aplikazio informatikoak

Udalaren baliabide teknikoei dagokienez, honako hauek hartu ditugu kontuan: Udalaren tresna eta aplikazio informatikoak (oinarrikoak zein berariazkoak), intraneta, telefonia (finkoa zein mugikorra) eta bestelako gailuak.

i. Aplikazio orokorrak

Tresna edo aplikazio informatikoetan, ordenagailu guztien oinarriko elementuak aztertu ditugu: sistema operatiboa eta ofimatika.

Egoeraren analisisia

Udaletxean zortzi ordenagailu finko daude. Zortziek dituzte sistema operatiboa eta ofimatika gaztelaniaz.

ii. Berariazko aplikazioak

Berariazko aplikazioetan, sailaren jardun jakin batzuetarako berariaz sortutako aplikazioak aztertu ditugu.

Egoeraren analisia

Aplikazioa	Zertarako	Nork sortua	Hizkuntza			
			Eusk.	Ele biz	Gazt.	Erabilera
Biscaytik	Errola, sarrera-irteerak, izapide orokorrak	Aldundiak	x		x	Eusk. + gazt.
Inforeg	Bake Epaitegiko Erregistroa	Estatuak	X		X	Eusk.
RED sistema	Altak eta bajak, ziurtagiriak	Gizarte Segurantzak			X	Gazt.
Lantik		Aldundiak	X		X	Gazt. + eusk.
Sicalwin	Kontabilitatea	Gesmay-k	X		X	Eusk.
Epainet		EJk	X		X	Eusk.
Diru-bilketa	Diru-bilketa	Gesmunpal-ek	X		X	Gazt. + eusk.

iii. Intraneta

Atal honetan, udal langileek intranetean edo barne sare informatikoetan euskara zenbat eta nola erabiltzen duten aztertu dugu.

Egoeraren analisia

Ez dago Intranetik.

iv. Telefonía

Telefoniari dagokionez, alde zuzenetik grabatutako mezuak ze hizkuntzatan dauden aztertu dugu (erantzugailuetakoa, zentralitakoa...)

1. Telefono finkoetako erantzungailuak

Telefono finkoetako erantzungailuetako mezuak euskaraz dauden aztertu dugu.

Egoeraren analisia

Telefono finkoan Kultur Etxekoan dute erantzungailua, eta ele biz dago.

2. Telefono mobiletako erantzungailuak

Telefono mobiletako erantzungailuetako mezuak euskaraz dauden aztertu dugu.

Egoeraren analisia

Alkatearen mugikorrek gaztelaniaz dauka erantzungailua.

v. Bestelako gailuak (megafoniako mezuak, hari musikala, irratia...)

Bestelako gailuetan, ikus-entzunezko edo entzunezko elementurik erabiltzen duten, eta erabiltzekotan, ze hizkuntzatan diren aztertu dugu.

Egoeraren analisia:

Ez dute bestelako ikus-entzunezko gailurik erabiltzen.

UEMAren irizpidea:

Idatzizko harremanetarako jarraibidea gauzatze aldera, lanpostuei tresna edo aplikazio informatikoak esleitzerakoan, Udalak euskarazko bertsioa jarriko die beti guztiei, kasuan kasuko euskarazko bertsiorik egonez gero.

Hartzaile jakinik ez duten ahozko mezuetan (igogailu...) euskara erabiliko da beti, herritarren hizkuntza eskubideei kalterik egin gabe.

3. Itzulpen baliabideak

Itzulpen baliabideei dagokienez, Udalaren itzulpen laburrak zein luzeak nork egiten dituen aztertu dugu, baita euskararen kalitatea zaintzeko neurririk hartzen den ere. Itzulpenak bitan sailkatu ditugu: itzulpen laburrak edo errazak eta itzulpen luzeak edo zailak.

a. Itzulpen laburrak

Itzulpen laburrak dira 1-... orrialdekoak, edo laburragoak izanik, hizkuntzaren aldetik zailtasunak dituztenak.

Egoeraren analisia

Itzulpen laburrak langileek beraiek egiten dituzte, bai euskaratik gaztelaniara bai alderantziz. Langile batek aztertzen du gero itzulpenaren kalitatea.

b. Itzulpen luzeak

Itzulpen luzeak dira 1-... orrialdekoak, edo laburragoak izanik, hizkuntzaren aldetik zailtasunak dituztenak.

Egoeraren analisia

Itzulpen luzeak langile batek egiten ditu, bai euskaratik gaztelaniara bai alderantziz.

UEMAren irizpidea

Euskararen erabilerarako jarraibideen itzulpen-irizpide osagarriak:

Kontuan hartuz, UEMAekin bat eginik, udal honen hizkuntza helburu behinenetakoa dela, erderetara jo beharrik gabe, euskara administrazioko eta gizarte harremanetako hizkuntza bihurtzea, beti ere, indarrean dagoen legediari jarraiki; horrela, udaleko aginte organo (UEMAko kide diren udalerrri euskaldun hauetan ezinbestekoa da udalak normaltasunez jarduteko agintari politikoek euskaraz jakitea, horiek horrela, udalak bideak jorratuko ditu eta sustapen neurriak burutuko ere, hauteskunde garaian alderdiek udaletako hautagaiak izendatzerakoan irizpide hau kontuan har dezaten), administrazio-atal eta lanpostu oro gai izanez euskaraz burutzeko bere ahozko eta idatzizko hizkuntz produkzio arrunt eta tekniko guztia.

Aipatu organo eta atal horiek horretarako gai direnean, itzulpenak, horrenbestez - euskaratik edo euskarara direla-, eginkizun osagarria izango du bakar-bakarrik, aurreko puntuetan euskararen erabilerarako eman diren jarraibideekin lotuta ager litezkeen kasuan kasuko beharrian soiletarako, beti ere 10/82 legeak dioenari jarriki.

Hau da, zehazki hizkuntzen erabilerarako jarraibideen ondorioz aurreikusi den itzulpen beharria: herritarrei nahiz beste administrazio batzuei ele biz bidali beharreko dokumentazioa euskaratik eta euskarara itzultzea. Aipatu itzulpen beharrianari nola erantzun zehazteko, berriz, udal langileak arduratuko dira itzulpena egiteaz agiri labur (orri 1) edo errepikakorra denean, eta udal itzulpen zerbitzura joko da itzulpen luzeagoetan.

4. Espediente ereduak

Espediente edo dokumentu erduei dagokienez, gehien erabiltzen diren ereduak edo espedienteak euskaraz dauden aztertu dugu.

Egoeraren analisia

Udalak gehien erabiltzen dituen espedienteak obra baimenak, jarduera baimenak, aurrekontuak eta kulturako diru-laguntzak dira. Kulturako laguntzena euskaraz egiten dute, eta beste hirurak euskaraz eta ele biz. Ez dago euskaraz ez duten espedienterik.

UEMAren irizpidea

Udalak berak dituen lanerako espediente eredu eta dokumentu ereduak euskaraz behintzat egongo dira.

Udalak behar duen espediente ereduren bat ez badauka, eta euskara ofiziala den lurraldeko beste erakunde bati eskatzen badio, euskarazkoa eskatuko du.

UDALAREN SAILKAPENERAKO IRIZPIDEAK

Erabilera plan honen helburu nagusia izanik udalaren hizkuntz normalkuntzan aurrera urratsak egitea, ezinbestekoa da lehenik eta behin udalaren egungo egoeraren definizioa egitea. Horrenbestez, egungo egoeratik abiatuta, errealagoak izango baitira aurrera begira onartzen ditugun helburu eta neurriak.

Udalaren argazkitik abiatuta, lau izan daitezke Udalaren egoera definitzeko jarriko ditugun mailak: abian, magalean, gorabidean eta tontorrean.

- Tontorrean: oro har, salbuespenak salbuespen, euskaraz funtzionatzen duten udalak egongo dira maila honetan.
- Gorabidean: nagusiki euskaraz eta ele bietan (euskarari lehentasuna emanda) funtzionatzen duten udalak dira maila honetan kokatuko ditugunak.
- Magalean: nagusiki, ele bietan modu orekatuan funtzionatu arren, tartean gaztelania hutsez ere funtzionatzen duten udalak.
- Abian: ele bietan funtzionatzera bidean, oraindik urrats handia egiteko duten udalak izango dira. Udalotan gaztelaniak presentzia nabarmena du.

Kontuan izan, mailen definizio hau modu orokorrean egindakoa dela. Izan ere, eta bereziki udal handietan, administrazio atalen arteko desberdintasunek udalaren maila aldatzea ekar dezakete.

Horiek horrela, Mallabiko Udalean egin dugun diagnosiaren arabera, maila honetan kokatu dugu:

MAGALEAN

Beraz, V. Plangintzaldirako (2013-2017) helburu orokorrak hauek izango dira:

1. UDALAREN IRUDI KORPORATIBOA

1. Erabilera sustatzeko elementuak:

Herritarrek argi izatea udalarekin dituzten harremanetan euskaraz jardun ahal izango dutela.

2. Webgunea eta sare sozialak:

Webgunea

Webgunea euskaraz irekitzea beti, eta euskaraz nabigatzen ari denari informazio guztia euskaraz bistaratzea.

Euskara ez den beste hizkuntza batean nabigatzeko aukera ematen badu, Internet bidez lortu daitezkeen idazki orok eta on-line izapidetzek herritarrentzako agirien hizkuntza irizpide berberak bete beharko dituzte; hau da, euskaraz ere egon beharko dute.

Beste webgune batzuetarako estekek euskarazko atarietara eramango gaituztela bermatzea.

Sare sozialak

Sare sozialetan euskaraz aritzea.

3. Hizkuntza paisaia

Barnekoa

Errotuluak, oharrak, seinaleak eta gainerako komunikazio orokorrak euskaraz egotea.

Gutun-azalak, orriak, fax-azalak eta abarrak euskaraz egotea.

Gaztelania hutsezko egutegi eta horma-irudirik ez egotea.

Zigiluak euskaraz egotea, legeak ezinbestean arautzen duenari kalterik egin gabe.

Kanpokoak

Errotulu, ohar, seinale eta gainerako komunikazio orokor berriak piktograma bidez egitea eta euskarazko azalpen mezua izatea ondoan.

Euskarri berrien mezuak ezagunak edo ulergarriak direnean, piktogramarik gabe, euskaraz egitea.

Aurreko bi kasuak ezinezkoak direnean, ele biz egitea, euskarari lehentasuna emanez, betiere administrazioarekin aldez aurretik adostuta.

4. Iragarkiak, publizitatea eta kanpainak

Udalaren iragarkietan, publizitatean eta kanpainetan euskarak behar duen presentziari buruzko irizpideak finkatzeko jarraibide hauek betetzea, beti ere indarrean dagoen legedia errespetatuz:

- 1) Udalaren eta honen menpeko erakundeen idazki orotan euskara erabiliko da beti, herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz.
- 2) Udalerrian zabaldu beharreko agirietan ere euskara erabiliko da beti, herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz.

- 3) Iragarpen ofiziala egin beharreko agirietan euskara erabiliko da.
- 4) Sortze hizkuntza euskara izango da, horretarako gaitasuna duten langileentzat.
- 5) Arreta berezia jarriko zaio Udaleko agirietan hizkuntza kalitatea zaintzeari. Udalak kontuan hartu beharko du beti agiri ororen hartzailea nor den, eta horretara egokitu. Agiriek argiak eta ulergarriak izan behar dute.
- 6) Herritar guztien hizkuntza eskubideak errespetatuko dira.

5. Argitalpenak

Argitalpenei dagokienez, irizpide orokorra argitalpenetan euskara erabiltzea da, herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz.

6. Adierazpenak

Ekitaldi publiko edo/eta prentsaurrekoetan Udalaren izenean aritzen den edozeinek euskarazko gaitasun egokia izan dezan saiatzea. Hala, ekimen horietan euskara erabiliko da, herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz.

2. UDALAREN BARNE HARREMANAK

1. Ahozko barne harremanak

Udal langileen edo/eta udal ordezkarien arteko harremanetan, harreman informalak eta jendurrekoak euskaraz izatea; eta, lan bileretan, nagusiki euskara erabiltzea.

Batzar edo batzorde berririk egin behar denean, batzordekide berriak hautatzerakoan, kontuan hartuko da Udaleko lan hizkuntza euskara izatea dela Udalaren helburua.

2. Idatzizko barne harremanak

Ereduetan oinarritutako idatzi oro euskaraz bideratzea eta gaztelania hutsezkorik ez izatea.

3. UDALAREN KANPO HARREMANAK

1. Ahozko kanpo harremanak

Herritarrekin

Hartzaile jakinik ez duten ahozko mezuetan (erantzungailu automatikoz, bozgorailuz... emandakoak) euskara lehenetsunez erabiltzea.

Hartzailea aurrez aurre edo telefonoaren beste aldean dagoenean, Udalaren izenean hizketan ari denak lehenengo hitza euskaraz egitea.

Herritarrekin egiten diren bileretan, euskararen presentzia bermatzea. Besteak beste, sarrera euskaraz egitea beti.

Arreta berezia jartzea hedabideen aurreko agerraldiei. Ekitaldi publiko edo/eta prentsaurrekoetan, Udalaren izenean aritzen den edozeinek euskarazko gaitasun egokia izan dezan saiatzea. Hala, ekimen horietan euskara erabiltzea bermatuko da beti, herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz.

Erakunde publikoekin

Udalaren eta beste erakunde publikoen arteko harremanak euskara hutsez izan daitezen sustatzea, bai telefonoz bai aurrez aurreko bilera edo aurkezpenetan. Horretarako, alde biko hitzarmenak egitea sustatuko du Udalak.

Eragileekin (alderdi politikoak, sindikatuak, elkarteak...)

Udalaren eta eragileen arteko harremanetan euskararen presentzia bermatzea, bai telefonoz bai aurrez aurreko bilera edo aurkezpenetan.

Eragileen aurreko agerraldietan, Udalaren izenean aritzen den edozeinek euskarazko gaitasun egokia izan dezan saiatzea. Hala, ekimen horietan euskara erabiltzea bermatuko da beti, herritar gisa dituzten hizkuntza eskubideak errespetatuz.

2. Idatzizko kanpo harremanak

Herritarrekin

Harrerako mahaian ez egotea gaztelania hutsezko Udalaren inprimakirik.

Herritarrek Udalarengandik jasotzen dituzten agiriak gutxienez ele biz egotea, eta euskarari lehenetsuna ematea (letra tamaina...).

Erakunde publikoekin

Hego Euskal Herriko lurralde esparruan kokatuta dauden beste administrazio publiko nahiz erakunde ofizialekin, euskara ofiziala den lurraldeetakoekin, behintzat, euskararen erabilerari dagokionez, eredugarri izatea eta elkarrekiko harremanak euskara hutsez izan daitezen bultzatzea.

EAEko lurralde esparruan kokatutako Estatuaren eta honen menpeko administrazioetarako komunikazio administratiboetan, berriz, Udala euskararen erabileran eredugarri izatea eta erakunde horiekiko harremanak euskaraz ere izan daitezen bultzatzea.

Eragileekin (alderdi politikoak, sindikatuak, elkarteak...)

Eragileek Udalarengandik jasotzen dituzten agiriak (jakinarazpenak, baimenak, dekretuak, gutunak...) gutxienez ele biz egotea, euskarari lehentasuna emanda (letra tamaina...); herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz eta 10/1982 oinarrizko legeari kalterik egin gabe.

3. Zerbitzu enpresak eta hornitzaileak

Udalak zerbitzu enpresa guztiekin harremana euskaraz izatea, eta enpresek udalarekiko zein herritarrekiko izan ditzaketen ahozko zein idatzizko harremanei begira, ematen duten zerbitzuetan euskara kontuan har dezaten bermatzea.

Kontraturik ez duten hornitzaileen kasuan, harremana (ahozkoa zein idatzizkoa) euskaraz izatea bultzatzea.

4. Diruz lagundutako elkarteak eta jarduerak

Orain artean bezala, Udalak diruz laguntzen dituen elkarteei zein jarduerari begira, diruz lagundutako jendaurreko ekimen guztietan (xede den ekintza, publizitatea...) zein udalarekiko harremanetan (ahozkoak eta idatzizkoak) euskara bermatuko dela sustatzea.

5. Baimenak

Hirigintza baimenak:

Hirigintza baimen partikularretatik eratorritako obrei begira, udalerriko hizkuntza paisaiari eragiten dieten ageriko elementuak euskaraz egon daitezen bermatzea.

Udal eraikinak eta udalerriko espazioak erabiltzeko baimenak:

Herrian egingo diren jendaurreko ekitaldiak euskaraz izango direla bermatzea.

Jaietako postuak eta txosnak jartzeko baimenak:

Jaietan herrira etortzen diren saltzaile eta abarrek errotulazioan –eta kasu batzuetan musikan- euskara erabiliko dutela bermatzea.

4. UDAL BALIABIDEAK

1. Giza baliabideak

a. Hizkuntza gaitasuna

Udal langileak

Hizkuntza eskakizuna egiaztatuta duten langileak kontratatzea, lanpostu zerrendarako zein aldi baterako.

Udal ordezkariak

Euskaldunak izango direla bermatzea, eta, era berean, euskaraz lan egiteko gutxieneko gaitasuna izango dutela, udalaren eguneroko funtzionamenduan traba izan ez daitezen.

b. Hizkuntza prestakuntza

Orain arte bezala, langileek hizkuntza prestakuntza egokia jasoko dutela bermatzea.

c. Prestakuntza orokorra

Udalak berak antolatzen dituen prestakuntza jarduerak euskaraz izatea. Eta, udal langileek kanpo erakunderen batek antolatutako prestakuntza jardueretan parte hartu behar badute, jarduera horiek euskaraz izan daitezen sustatzea.

2. Baliabide teknikoak

a. Aplikazio orokorrak:

Euskarazkoak erabilgarri jartzea.

b. Berariazko aplikazioak

Kanpo erakunderen batek sortutako berariazko aplikazioen kasuan, aplikaziook euskaraz ere erabilgarri egon daitezen sustatzea.

c. Intraneta

Noizbait egotekotan, euskaraz egongo dela bermatzea.

d. Telefonía

Telefono finkoetako erantzungailuak

Hartzaile jakinik ez duten ahozko mezuak (erantzungailu automatikoz, bozgorailuz... emandakoak) lehentasunez euskaraz egongo direla bermatzea, herritarren hizkuntza eskubideei kalterik egin gabe.

Telefono mobiletako erantzungailuak

Hartzaile jakinik ez duten ahozko mezuak (erantzungailu automatikoz, bozgorailuz... emandakoak) lehentasunez euskaraz egongo direla bermatzea, herritarren hizkuntza eskubideei kalterik egin gabe.

e. Bestelako gailuak (megafoniako mezuak, hari musikala, irratia...)

Gaztelania hutsez ez egotea.

3. Itzulpen baliabideak

Herritarrei nahiz beste administrazio batzuei ele biz bidali beharreko dokumentazioa euskaratik eta euskarara itzultzea.

Udal langileak arduratzea itzulpena egiteaz agiri labur (orri 1) edo errepikakorra denean, eta itzulpen zerbitzura jotzea itzulpen luzeagoetan.

4. Espediente ereduak

Udalak dituen espedienteak eta dokumentu ereduak euskaraz egotea.